

Did Rabban Yochanan ben Zakkai Make the Right Decision?

Rabbi Alan Haber

ברכות כח:

וכשחלה רבי יוחנן בן זכאי, נכנסו תלמידיו לבקרו. כיון שראה אותם התחיל לבכות. אמרו לו תלמידיו: נר ישראל, עמוד הימיני, פטיש החזק, מפני מה אתה בוכה? אמר להם: אילו לפני מלך בשר ודם היו מוליכין אותי, שהיום כאן ומחר בקבר, שאם כועס עלי - אין כעסו כעס עולם, ואם אוסרני - אין איסורו איסור עולם, ואם ממיתני - אין מיתתו מיתת עולם, ואני יכול לפייסו בדברים ולשחדו בממון - אף על פי כן הייתי בוכה; ועכשיו שמוליכים אותי לפני מלך המלכים הקדוש ברוך הוא, שהוא חי וקיים לעולם ולעולמי עולמים, שאם כועס עלי - כעסו כעס עולם, ואם אוסרני - איסורו איסור עולם, ואם ממיתני - מיתתו מיתת עולם, ואני יכול לפייסו בדברים ולא לשחדו בממון; ולא עוד, אלא שיש לפני שני דרכים, אחת של גן עדן ואחת של גיהנם, ואני יודע באיזו מוליכים אותי - ולא אבכה? אמרו לו: רבינו, ברכנו! אמר להם: יהי רצון שתהא מורא שמים עליכם כמורא בשר ודם. אמרו לו תלמידיו: עד כאן? - אמר להם: ולואי! תדעו, כשאדם עובר עבירה אומר: שלא יראני אדם. בשעת פטירתו, אמר להם: פנו כלים מפני הטומאה, והכינו כסא לחזקיהו מלך יהודה שבא.

When Rabban Johanan ben Zakkai fell ill, his disciples went in to visit him. When he saw them he began to weep. His disciples said to him: Lamp of Israel, pillar of the right hand, mighty hammer! Wherefore weepst thou? He replied: If I were being taken today before a human king who is here today and tomorrow in the grave, whose anger if he is angry with me does not last for ever, who if he imprisons me does not imprison me for ever and who if he puts me to death does not put me to everlasting death, and whom I can persuade with words and bribe with money, even so I would weep. Now that I am being taken before the supreme King of Kings, the Holy One, blessed be He, who lives and endures for ever and ever, whose anger, if He is angry with me, is an everlasting anger, who if He imprisons me imprisons me for ever, who if He puts me to death puts me to death for ever, and whom I cannot persuade with words or bribe with money — nay more, when there are two ways before me, one leading to Paradise and the other to Gehinnom, and I do not know by which I shall be taken, shall I not weep?

They said to him: Master, bless us. He said to them,: May it be [God's] will that the fear of heaven shall be upon you like the fear of flesh and blood. His disciples said to him: Is that all? He said to them: If only [you can attain this]! You can see [how important this is], for when a man wants to commit a transgression, he says, I hope no man will see me.

At the moment of his departure he said to them: Remove the vessels so that they shall not become unclean, and prepare a throne for Hezekiah the king of Judah who is coming.

גיטין נו-נו:

שדריה עילויהו לאספסיינוס קיסר. אתא, צר עלה תלת שני. הוּוּ בה הנהו תלתא עתירי: נקדימון בן גוריון, ובן כלבא שבוע, ובן ציצית הכסת; נקדימון בן גוריון, שנקדה לו חמה בעבורו; בן כלבא שבוע, שכל הנכנס לביתו כשהוא רעב ככלב, יוצא כשהוא שבע; בן ציצית הכסת, שהיתה ציצתו נגרת על גבי כסתות. איכא דאמרי: שהיתה כסתו מוטלת בין גדולי רומי. חד אמר להו: אנא זיינא להו בחיטי ושערי, וחד אמר להו: בדחמרא ובדמלחא ומשחא, וחד אמר להו: בדציבי, ושבחור רבנן לדציבי; דרב חסדא כל אקלידי הוה מסר לשמעיה בר מדציבי, דאמר רב חסדא: אכלבא דחיטי בעי שיתין אכלבי דציבי. הוה להו למיזן עשרים וחד שתא. הוּוּ בהו הנהו בריוני, אמרו להו רבנן: ניפוק ונעביד שלמא בהדיהו, לא שבקינהו. אמרו להו: ניפוק ונעביד קרבא בהדיהו, אמרו להו רבנן: לא מסתייעא מילתא. קמו קלנהו להנהו אמברי דחיטי ושערי, והוה כפנא....

אבא סקרא ריש בריוני דירושלים בר אחתיה דרבן יוחנן בן זכאי הוה, שלח ליה: תא בצינעא לגבאי. אתא, אייל: עד אימת עבדיתו הכי, וקטליתו ליה לעלמא בכפנא? אייל: מאי איעביד, דאי אמינא להו מידי קטלו לי! אייל: חזי

לי תקנתא לדידי דאיפוק, אפשר דהוי הצלה פורתא. א"ל: נקוט נפשך בקצירי, וליתי כולי עלמא ולישיילו בך, ואייתי מידי סריא ואגני גבך, ולימרו דנח נפשך, וליעיילו בך תלמידך ולא ליעול בך איניש אחרינא, דלא לרגשן בך דקליל את, דאינהו ידעי דחייא קליל ממיתא. עביד הכי, נכנס בו רבי אליעזר מצד אחד ורבי יהושע מצד אחר, כי מטו לפיתחא בעו למדקריה, אמר להו: יאמרו רבן דקרו! בעו למדחפיה, אמר להו: יאמרו רבן דחפו! פתחו ליה בבא, נפק. כי מטא להתם, אמר: שלמא עלך מלכא, שלמא עלך מלכא! א"ל: מיחייבת תרי קטלא, חדא, דלאו מלכא אנא וקא קרית לי מלכא! ותו, אי מלכא אנא, עד האידנא אמאי לא אתית לגבאי? א"ל: דקאמרת לאו מלכא אנא, איברא מלכא את, דאי לאו מלכא את לא מימסרא ירושלים בידך, דכתיב: והלבנון באדיר יפול, ואין אדיר אלא מלך, דכתיב: והיה אדירו ממנו וגו', ואין לבנון אלא ביהמ"ק, שנאמר: ההר הטוב הזה והלבנון; ודקאמרת אי מלכא אנא אמאי לא קאתית לגבאי עד האידנא? בריוני דאית בן לא שבקינן. אמר ליה: אילו חבית של דבש ודרקון כרוך עליה, לא היו שוברין את החבית בשביל דרקון? אישתיק. קרי עליה רב יוסף, ואיתימא רבי עקיבא: משיב חכמים אחור ודעתם יסכל, איבעי ליה למימר ליה: שקלינן צבתא ושקלינן ליה לדרקון וקטלינן ליה, וחביתא שבקינן לה. אדהכי אתי פריסתקא עליה מרומי, אמר ליה: קום, דמית ליה קיסר, ואמרי הנהו חשיבי דרומי לאותיבך ברישא. הוה סיים חד מסאני, בעא למסימא לאחרינא לא עייל, בעא למשלפא לאידך לא נפק, אמר: מאי האי? אמר ליה: לא תצטער, שמועה טובה אתיא לך, דכתיב: שמועה טובה תדשן עצם. אלא מאי תקנתיה? ליתי איניש דלא מיתבא דעתך מיניה ולחליף קמד, דכתיב: ורוח נכאה תיבש גרם, עבד הכי עייל. אמר ליה: ומאחר דחכמיתו כולי האי, עד האידנא אמאי לא אתיתו לגבאי? אמר ליה: ולא אמרי לך? אמר ליה: אנא נמי אמרי לך! אמר ליה: מיזל אזילנא ואיניש אחרינא משדרנא, אלא בעי מינאי מידי דאתן לך. אמר ליה: תן לי יבנה וחכמיה, ושושילתא דרבן גמליאל, ואסוותא דמסיין ליה לרבי צדוק. קרי עליה רב יוסף, ואיתימא רבי עקיבא: משיב חכמים אחור ודעתם יסכל, איבעי למימר ליה לשבקינהו הדא זימנא. והוא סבר, דלמא כולי האי לא עביד, והצלה פורתא נמי לא הוי.

He then sent against them Vespasian the Caesar who came and besieged Jerusalem for three years. There were in it three men of great wealth, Nakdimon b. Gorion, Ben Kalba Shabua' and Ben Zizith Hakeseth. Nakdimon b. Gorion was so called because the sun continued shining for his sake. Ben Kalba Shabua' was so called because one would go into his house hungry as a dog [keleb] and come out full [sabea']. Ben Zizith Hakeseth was so called because his fringes [zizith] used to trail on cushions [keseth]. Others say he derived the name from the fact that his seat [kise] was among those of the nobility of Rome. One of these said to the people of Jerusalem, I will keep them in wheat and barley. A second said, I will keep them in wine, oil and salt. The third said, I will keep them in wood. The Rabbis considered the offer of wood the most generous, since R. Hisda used to hand all his keys to his servant save that of the wood, for R. Hisda used to say, A storehouse of wheat requires sixty stores of wood [for fuel]. These men were in a position to keep the city for twenty-one years.

The biryoni were then in the city. The Rabbis said to them: Let us go out and make peace with them [the Romans]. They would not let them, but on the contrary said, Let us go out and fight them. The Rabbis said: You will not succeed. They then rose up and burnt the stores of wheat and barley so that a famine ensued....

Abba Sikra the head of the biryoni in Jerusalem was the son of the sister of Rabban Johanan b. Zakkai. [The latter] sent to him saying, Come to visit me privately. When he came he said to him, How long are you going to carry on in this way and kill all the people with starvation? He replied: What can I do? If I say a word to them, they will kill me. He said: Devise some plan for me to escape. Perhaps I shall be able to save a little. He said to him: Pretend to be ill, and let everyone come to inquire about you. Bring something evil smelling and put it by you so that they will say you are dead. Let then your disciples get under your bed, but no others, so that they shall not notice that you are still light, since they know that a living being is lighter than a corpse. He did so, and R. Eliezer went under the bier from one side and R. Joshua from the other. When they reached the

door, some men wanted to put a lance through the bier. He said to them: Shall [the Romans] say. They have pierced their Master? They wanted to give it a push. He said to them: Shall they say that they pushed their Master? They opened a town gate for him and he got out.

When he reached the Romans he said, Peace to you, O king, peace to you, O king. He [Vespasian] said: Your life is forfeit on two counts, one because I am not a king and you call me king, and again, if I am a king, why did you not come to me before now? He replied: As for your saying that you are not a king, in truth you are a king, since if you were not a king Jerusalem would not be delivered into your hand, as it is written, And Lebanon shall fall by a mighty one.¹ 'Mighty one' [is an epithet] applied only to a king, as it is written, And their mighty one shall be of themselves etc.; and Lebanon refers to the Sanctuary, as it says, This goodly mountain and Lebanon.³ As for your question, why if you are a king, I did not come to you till now, the answer is that the biryoni among us did not let me. He said to him; If there is a jar of honey round which a serpent is wound, would they not break the jar to get rid of the serpent? He could give no answer. R. Joseph, or as some say R. Akiba, applied to him the verse, [God] turneth wise men backward and maketh their knowledge foolish. He ought to have said to him: We take a pair of tongs and grip the snake and kill it, and leave the jar intact.

At this point a messenger came to him from Rome saying, Up, for the Emperor is dead, and the notables of Rome have decided to make you head [of the State]. He had just finished putting on one boot. When he tried to put on the other he could not. He tried to take off the first but it would not come off. He said: What is the meaning of this? R. Johanan said to him: Do not worry: the good news has done it, as it says, Good tidings make the bone fat. What is the remedy? Let someone whom you dislike come and pass before you, as it is written, A broken spirit drieth up the bones. He did so, and the boot went on. He said to him: Seeing that you are so wise, why did you not come to me till now? He said: Have I not told you? — He retorted: I too have told you.

He said; I am now going, and will send someone to take my place. You can, however, make a request of me and I will grant it. He said to him: Give me Jabneh and its Wise Men, and the family chain of Rabban Gamaliel, and physicians to heal R. Zadok.

R. Joseph, or some say R. Akiba, applied to him the verse, '[God] turneth wise men backward and maketh their knowledge foolish'. He ought to have said to him; Let them [the Jews] off this time. He, however, thought that so much he would not grant, and so even a little would not be saved.